

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік, аудит та оподаткування»

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для виконання практичних занять з дисципліни «Бухгалтерський облік» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укладач Л.С. Новіченко. Київ: НАСОА, 2022. 61 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування. Протокол від «30» серпня 2022 року, №1.

Розглянуто та рекомендовано Вченою Радою обліково-статистичного факультету НАСОА. Протокол від «31» серпня 2022 року, № 1.

Рецензенти:

1. Панченко І.А., управляючий партнер, директор ТОВ «SCI-КОНСАЛТИНГ», к.е.н., доцент.
2. Шульга С.В. завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту, д.е.н., доцент.

©Новіченко Л.С.,
2022 рік

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	5
2.	Тематика семінарських і практичних занять.....	7
3.	Ситуаційні завдання, задачі та вправи за кожною темою, які розглядаються на практичних заняттях з навчальної дисципліни.....	9
4.	Рекомендована література.....	60

1. Загальні положення

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у студентів сучасної системи знань про концептуальні засади бухгалтерського обліку, основи методології облікового відображення господарської діяльності, особливостей техніки бухгалтерського обліку, порядку організації обліку на підприємстві, вивчення загальних засад регулювання бухгалтерського обліку в Україні.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни: вивчення принципів та завдань бухгалтерського обліку; забезпечення засвоєння методичних підходів, що використовуються в бухгалтерському обліку для відображення інформації про господарську діяльність; набуття навиків застосування технічних прийомів реєстрації облікової інформації; формування уявлення про повний цикл обробки облікової інформації: від первинної фіксації господарських операцій до складання фінансової звітності; надання загального розуміння значення фінансової звітності та основ організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття та наукові основи дисципліни;
- принципи та методи бухгалтерського обліку;
- основні нормативно-правові акти, що регулюють ведення бухгалтерського обліку;
- План рахунків бухгалтерського обліку;
- вимоги до форм та змісту первинного, синтетичного та аналітичного обліку;
- вимоги до форм та змісту фінансової звітності підприємства;
- сутність елементів методу бухгалтерського обліку;
- зміст та структуру бухгалтерського балансу;
- різницю між активними і пасивними статтями балансу;
- порядок зміни балансу під впливом різних господарських операцій ;
- зміст рахунку бухгалтерського обліку;
- зміст подвійного запису;
- структуру плану рахунків і призначення рахунків окремих класів;
- класифікацію майна підприємства та джерел його утворення.

вміти:

- відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- здійснювати відповідні розрахунки, обробку документів та їх перевірку;

- пояснити зміст кожного з принципів бухгалтерського обліку;
- скласти і “читати” бухгалтерський баланс;
- розкривати економічний зміст бухгалтерських проводок, вести синтетичний та аналітичний облік на рахунках обліку, заповнювати форми бухгалтерського обліку;
- відображати в обліку всі господарські процеси при різних видах діяльності підприємства;
- відображати в обліку всі господарські операції, пов’язані з необоротними активами, запасами грошовими коштами та дебіторською заборгованістю, власним капіталом, зобов’язаннями підприємства.

1.4. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни:

ФК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб’єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

ФК04. Здатність застосування знань права та податкового законодавства в практичній діяльності суб’єктів господарювання.

ФК09. Здатність здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

ФК11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

1.5. Передумови для вивчення навчальної дисципліни – наявність систематичних та ґрунтовних знань з компонентів професійної підготовки освітньої програми, зокрема «Основи економічної науки», «Статистика», «Фінанси».

1.6. Результати навчання:

ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і

статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту, та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння її ринкового позиціонування.

ПРН18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

2. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	2
1	<p>Тема 1. Бухгалтерський облік в сучасній системі управління суб'єктом господарювання</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>1.1. Роль бухгалтерського обліку в системі управління 1.2. Функції бухгалтерського обліку та їх характеристика 1.3. Принципи бухгалтерського обліку, їх зміст та порядок застосування. 1.4. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні. 1.5. Користувачі бухгалтерської інформації</p>
2	<p>Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>2.1. Предмет бухгалтерського обліку та його характеристика. 2.2. Класифікація господарських засобів і джерел їх формування. 2.3. Елементи методу бухгалтерського обліку та їх економічний зміст</p>
3	<p>Тема 3. Бухгалтерський баланс</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>3.1. Балансовий метод відображення інформації. Побудова бухгалтерського балансу. 3.2. Форма і зміст балансу, активи і пасиви підприємства. 3.3. Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.</p>
4	<p>Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>4.1. Подвійний запис в бухгалтерському обліку. 4.2. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Субрахунки. 4.3. Узагальнення даних поточного обліку. Оборотні відомості. Кореспонденції рахунків.</p>
5	<p>Тема 5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>5.1. Активні, пасивні, активно-пасивні рахунки. Обороти і сальдо. 5.2. Характеристика, значення і особливості позабалансового обліку. 5.3. План рахунків бухгалтерського обліку, його призначення, зміст та загальна характеристика</p>
6	<p>Тема 6. Документація та документування в бухгалтерському обліку</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>6.1. Документація, як елемент методу бухгалтерського обліку та її роль і значення. 6.2. Реквізити документів, їх характеристика. Обов'язкові реквізити та їх регулювання. 6.3. Способи перевірки документів. 6.4. Організація документообігу.</p>

	6.5. Електронні сервіси електронного документообігу та їх використання в практичній діяльності підприємства
7	Тема 7. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку План: 7.1. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку, її суть та призначення. 7.2. Види інвентаризацій, їх призначення, строки та порядок проведення. 7.3. Оформлення результатів інвентаризації в бухгалтерському обліку.
8	Тема 8. Оцінка та калькулювання в системі бухгалтерського обліку План: 8.1. Оцінка ресурсів підприємства. 8.2. Види оцінок, які використовуються в бухгалтерському обліку та їх характеристика 8.3. Калькулювання та її види.
9	Тема 9. Облік процесу створення підприємства, формування та зміни власного капіталу План: 9.1. Економічна сутність власного капіталу, порядок його формування та структура 9.2. Облік формування статутного та неоплаченого капіталу підприємства. 9.3. Облік нерозподіленого прибутку та його використання. 9.4. Облік додаткового капіталу та резервного капіталу.
10	Тема 10. Облік процесу придбання та використання активів підприємства План: 10.1. Особливості обліку процесу придбання засобів праці та предметів праці. 10.2. Визначення фактичної собівартості придбаних активів підприємства за різними каналами. 10.3. Поняття транспортно-заготівельних витрат та особливості їх відображення в бухгалтерському обліку
11	Тема 11. Облік процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг План: 11.1. Завдання бухгалтерського обліку процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг. 11.2. Поняття виробничої собівартості продукції (робіт та послуг). 11.3. Види витрат, що включаються до виробничої собівартості та особливості їх відображення в обліку. 11.4. Поняття незавершеного виробництва, особливості його оцінювання та облікового відображення

1	2
12	<p>Тема 12. Облік процесу реалізації продукції, виконання робіт і послуг</p> <p>План:</p> <p>12.1. Економічна сутність та значення процесу реалізації продукції, виконаних робіт наданих послуг.</p> <p>12.2. Облік процесу реалізації продукції, виконаних робіт та наданих послуг.</p> <p>12.3. Визначення фактичної собівартості реалізованої продукції, виконаних робіт та послуг.</p>
13	<p>Тема 13. Основи фінансової звітності</p> <p>План:</p> <p>13. 1. Якісні характеристики звітності.</p> <p>13.3. Класифікація звітності та її користувачі.</p> <p>13.3. Форми фінансової звітності та їх структура.</p>
14	<p>Тема 14. Основи організації бухгалтерського обліку підприємства</p> <p>План:</p> <p>14.1. Організаційні форми побудови бухгалтерського обліку на підприємстві.</p> <p>14.2. Облікова політика підприємства, її суть та значення, порядок розробки і оформлення.</p> <p>14.3. Облікові реєстри, їх сутність та класифікація</p>

3. Ситуаційні завдання, задачі та вправи за кожною темою, які розглядаються на практичних заняттях з навчальної дисципліни

Тема 1. Бухгалтерський облік в сучасній системі управління суб'єктом господарювання

План:

- 1.1. Роль бухгалтерського обліку в системі управління
- 1.2. Функції бухгалтерського обліку та їх характеристика
- 1.3. Принципи бухгалтерського обліку, їх зміст та порядок застосування.
- 1.4. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні.
- 1.5. Користувачі бухгалтерської інформації

Питання для самоконтролю знань:

1. Наведіть визначення поняття «бухгалтерський облік».
2. Яку роль в системі управління підприємством відіграє бухгалтерський облік?
3. Надайте характеристику функцій бухгалтерського обліку.

4. Які основні принципи бухгалтерського обліку?

5. Наведіть приклади інформаційних потреб користувачів бухгалтерської інформації.

Завдання 1.1

Необхідно:

Пов'язати терміни, наведені в таблиці 1.1, з визначеннями. Для цього проставити ліворуч від терміну відповідну літеру.

Дані для виконання:

Таблиця 1.1

<i>Види господарського обліку</i>	<i>Опис</i>
Оперативний	А. вивчає і контролює масові явища і процеси. Цей облік може бути як суцільним, так і вибіркоким
Статистичний	Б. система безперервного, суцільного, документально обґрунтованого і взаємопов'язаного відображення господарських засобів, джерел їх утворення і процесів, узагальнених у грошовому виразі для контролю за діяльністю господарського суб'єкта та прийняття управлінських рішень.
Бухгалтерський	В. застосовується для спостереження і контролю за окремими операціями і господарськими процесами. Він дає можливість швидко отримати необхідні дані для найбільш ефективного управління роботою підприємства та його структурних підрозділів, своєчасно виявити будь-які недоліки в роботі.

Завдання 1.2

Необхідно:

Визначити види вимірників (табл. 1.2).

Дані для виконання:

гроші в касі — 380 грн.; бензин — 15600 л; цвяхи — 1065 кг; відпрацьований робітниками час — 120 людино-днів; вантажівки — 10 шт.; паливо — 10760 грн; лампи — 20 шт.; запасні частини — 280 грн; матеріали — 6550 грн; дошки — 850 м³ ; витрати на ремонт — 40 людино-год., сталь листовая — 3425 кг; скло віконне — 432 м² ; фарба олійна — 32 літри по 23 грн. за літру.

Таблиця 1.2

<i>№ з/п</i>	<i>Назва цінностей, види витрат</i>	<i>Види вимірників</i>		
		<i>натуральні</i>	<i>грошові</i>	<i>трудові</i>

Завдання 1.3

Необхідно:

На основі вихідних даних заповнити схему класифікації користувачів внутрішньої та зовнішньої інформації (табл. 1.3).

Дані для виконання:

Перелік користувачів: власники, аудиторські служби, покупці та замовники, органи державної статистики, постачальники, керівники структурних підрозділів підприємства, банки, фінансові аналітики, працівники підприємства, інвестори, кредитори, менеджери, податкові органи, ділові партнери по ринку, цільові фонди, громадські організації, органи державного регулювання і контролю.

Таблиця 1.3

<i>Користувачі облікової інформації</i>	
<i>Внутрішні користувачі облікової інформації</i>	<i>Зовнішні користувачі облікової інформації</i>

Завдання 1.4

Необхідно:

За поданими господарськими операціями, а також подіями (табл. 1.4.) необхідно вказати, які основні принципи бухгалтерського обліку дотримуються в господарських операціях (подіях).

Дані для виконання:

Таблиця 1.4

Господарські операції ТОВ «Мрія»

<i>№ з/п</i>	<i>Зміст господарської операції (події)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
1	На підприємстві враховуються найбільш несприятливі ринкові умови при оцінці запасів та майна, а також мінімізовані терміни використання та залишкової вартості основних засобів, на які нараховується амортизація

1	2
2	Фінансова звітність підприємства утримує інформацію про майно та зобов'язання, які належать тільки йому
3	Облік і фінансова звітність підприємства ведеться і складається у гривнях
4	Придбані підприємством два вантажних автомобілі були зараховані: один автомобіль до складу основних засобів, а другий – до складу товарів, тому що один буде використовуватися у господарській діяльності, а другий належить до перепродажу
5	Усі господарські операції за звітний місяць, без будь-яких виключень, відображаються на рахунках бухгалтерського обліку
6	Підприємство постійно із року в рік застосовує незмінно одну й ту ж облікову політику
7	Для визначення фінансового результату підприємство порівнює отримані доходи з понесеними витратами. При цьому доходи і витрати не залежать від надходження або перерахування грошових коштів
8	Оцінка активів проводиться виходячи із витрат на їх виробництво і придбання в ході ведення господарської діяльності
9	Облік та звітність підприємство веде і складає за квартал
10	Підприємство не збирається і не має потреби в ліквідації або суттєвому скороченні масштабу своєї діяльності

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [1, 2, 7, 9, 10, 11]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 6]

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

План:

- 2.1. Предмет бухгалтерського обліку та його характеристика.
- 2.2. Класифікація господарських засобів і джерел їх формування.
- 2.3. Елементи методу бухгалтерського обліку та їх економічних зміст.

Питання для самоконтролю знань:

1. Надайте трактування поняття «предмет бухгалтерського обліку».
2. Як класифікуються активи підприємства? Які відмінні ознаки між необоротними та оборотними активами?
3. Як поділяються джерела формування господарських засобів підприємства?
4. Надайте визначення поняття «метод бухгалтерського обліку» та наведіть його основні характеристики.
5. Надайте перелік елементів методу бухгалтерського обліку.

Завдання 2.1

Необхідно:

Пов'язати терміни, перелічені нижче, з визначеннями. Для цього проставити ліворуч від терміну відповідну літеру (табл. 2.1).

Дані для виконання:

Таблиця 2.1

<i>Елементи методу бухгалтерського обліку</i>	<i>Опис</i>
(1) Документування	А. Полягає в тому, що кожна бухгалтерська операція записується двічі: один раз – по одному рахунку, а другий – по іншому
(2) Інвентаризація	Б. Зіставлення ресурсів з їх джерелами, що дозволяє контролювати обіг і використання майна підприємства
(3) Оцінка	В. Система підсумкових показників, які всебічно характеризують господарську та фінансову діяльність підприємства, результати використання його активів, стан зобов'язань
(4) Калькулювання	Г. Спеціальні таблиці, в яких реєструються господарські операції що відображені в документах
(5) Рахунки	Д. Відображення та узагальнення витрат, пов'язаних з певним господарським процесом, що основною для оцінки продукції
(6) Подвійний запис	Є. Спосіб первинного спостереження і відображення об'єктів бухгалтерського обліку, які забезпечують суцільне та безперервне спостереження за ними; виконує роль імпульсу, який дає початок руху облікової інформації
(7) Бухгалтерський баланс	Ж. Систематична перевірка достовірності господарських засобів в натурі, для підтвердження даних бухгалтерського обліку, виявлення неврахованих цінностей або допущених збитків, розкрадання, недостач
(8) Звітність	З. Спосіб вираження в єдиній грошовій формі господарських засобів та процесів, тобто узагальнення натуральних і трудових показників в єдиному грошовому вимірнику

Завдання 2.2

Необхідно:

Здійснити поділ активів підприємства на необоротні та оборотні. Серед наведеного переліку джерел утворення господарських засобів виокремити власні та залучені. Відповідь оформити у вигляді таблиці 2.2.

Дані для виконання:

Таблиця 2.2

<i>Господарські засоби підприємства</i>		<i>Джерела утворення господарських засобів</i>	
<i>необоротні</i>	<i>оборотні</i>	<i>власні</i>	<i>залучені</i>

Господарські засоби підприємства: приміщення офісу, автомобіль

вантажний, малоцінні швидкозношувані предмети, грошові кошти, довгострокова дебіторська заборгованість, основні засоби, земельна ділянка, ліцензія на здійснення будівельних робіт, паливо, сировина і матеріали, поточна дебіторська заборгованість по розрахунках за податками, нематеріальні активи, принтер, комп'ютер.

Джерела утворення господарських засобів: зареєстрований капітал, короткострокова позика, додатковий капітал, резервний капітал, заборгованість за розрахунками з постачальниками та підрядниками, нерозподілений прибуток, заборгованість з оплати праці, неоплачений капітал, поворотна фінансова допомога, бюджетне фінансування.

Завдання 2.3

Необхідно:

Здійснити розподіл господарських засобів, перелік яких наведений у таблиці 2.3 на господарські засоби та джерела їх утворення. У господарських засобах виокремити необоротні та оборотні активи. В пасивах виокремити власні й позикові активи. Обчислити суму кожної складової майна підприємства.

Дані для виконання:

Таблиця 2.3

<i>Назва</i>	<i>Сума, грн</i>	<i>Назва</i>	<i>Сума, грн</i>
Запасні частини	24 000	Довгострокові позики	334600
Електроенергія	32 000	Цвяхи	2 000
Система вентиляції	12 000	Сталь	15 000
Малоцінні швидкозношувані предмети	3 800	Прибуток звітного року	157220
Верстат фрезерний	100 000	Заборгованість з оплати праці	132760
Будівля цеху	150 000	Сталь кутова	20 000
Деталь № 112	39 140	Електроди	18 000
Готівка в касі	120	Паливо	100000
Конвеєр	50 000	Короткостроковий банківський кредит	44 000
Гроші на поточному рахунку	222 620	Масло машинне	5 200
Будівля складу	31 000	Охолоджувальна рідина	2 800
Автонавантажувач	50 000	Заборгованість перед постачальниками	20 400
Автомобіль Тойота	120 000	Круг відрізний по металу	3 000
Заборгованість покупців	55 660	Заборгованість бюджету	8 000
Заборгованість підзвітних осіб	5 900	Фрези	5 000
Програмне забезпечення	7000	Інша кредиторська заборгованість	13200
Незавершене виробництво	51240	Резервний капітал	50500

Товарний знак	82000	Зварювальне обладнання	12000
Готова продукція на складі	36800	Додатковий капітал	37000
Статутний капітал	460600	Напівфабрикати	2000

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [2, 5, 6, 7, 10, 13]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 3. Бухгалтерський баланс

План:

3.1. Балансовий метод відображення інформації. Побудова бухгалтерського балансу.

3.2. Форма і зміст балансу, активи і пасиви підприємства.

3.3. Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть основне балансове рівняння.

2. З яких частин складається бухгалтерський баланс.

3. Які статті відображаються в активі балансу?

4. Які статті відображаються в пасиві балансу?

5. Назвіть типи господарських операцій та їх вплив на статті балансу.

Завдання 3.1

Необхідно:

На підставі наведених в таблиці 3.1 статей заповніть баланс підприємства.

Дані для виконання:

Таблиця 3.1

<i>Показники</i>	<i>Сума, грн</i>
Виробничі запаси	1 744
Статутний капітал	56 480
Короткострокові кредити банків	2 080
Готова продукція	18 000
Товари	6 650
Векселі одержані	30 000
Додатковий капітал	3 090
Забезпечення виплат персоналу	3 200
Поточні фінансові інвестиції	7 000
Кредиторська заборгованість за товари	8 800
Незавершене виробництво	10 256

Завдання 3.2

Необхідно:

Визначити тип господарських операцій та зазначити, які зміни виникають в балансі під їх впливом.

Дані для виконання:

1. З поточного рахунку надійшла готівка в касу на суму 90300 грн.
2. Погашено заборгованість перед постачальниками за рахунок позики банку на суму 9000 грн.
3. Оприбутковано на склад від постачальника сировину і матеріали на суму 3000 грн.
4. Перераховано з поточного рахунку в погашення позики банку суму в розмірі 2000 грн.
5. Списано у виробництво матеріали на суму 6000 грн.
6. За рішенням засновників частину прибутку спрямовано на поповнення статутного капіталу на суму 500 грн.
7. Надійшли від засновників основні засоби в рахунок збільшення статутного капіталу підприємства на суму 6000 грн.
8. Виплачено працівникам заробітну плату на карткові рахунки в сумі 96000 грн.
9. Поповнено резервний капітал підприємства за рахунок нерозподіленого прибутку на загальну суму 25000 грн.
10. Надійшла готівка на поточний рахунок в банку на суму 6500 грн.
11. Оприбутковано готову продукцію з виробництва на склад на суму 30000 грн.
12. Отримано грошові кошти на поточний рахунок від покупця за відвантажену продукцію на суму 39000 грн.

Завдання 3.3

Необхідно:

Визначити вплив господарських операцій на бухгалтерський баланс.

Дані для виконання:

Таблиця 3.2

№ з/п	Зміст операції	Актив	Пасив	Тип операції
1	Перераховано з поточного рахунку банку в погашення кредиту			
2	Одержана на поточний рахунок передоплату від покупця			
3	Перераховано кошти з поточного рахунку в касу			

	підприємства			
4	Видані з каси грошові кошти під звіт			
5	Перераховано кошти з поточного рахунку до бюджету			
6	Видана заробітна плата працівникам підприємства			
7	Оприбутковані канцелярські товари, придбані підзвітною особою			
8	Повернена невикористана підзвітною особою сума грошових коштів			
9	Перераховані з каси на поточний рахунок грошові кошти			
10	Одержані матеріали від постачальника			
11	Списані матеріали, використані на виробництво продукції			
12	Нарахована заробітна плата працівникам виробництва			
13	Утриманий ПДФО із заробітної плати працівників			
14	Оприбуткована на склад готова продукція з виробництва			
15	Перераховано постачальникам заборгованість грошовими коштами з поточного рахунку			
16	Відвантажена готова продукція покупцю			

Завдання 3.4

Необхідно:

Знайти помилку в наведеному в таблиці розподілі балансових статей та скласти правильний баланс.

Дані для виконання:

Баланс ТОВ "Агросвітанок"

<i>Актив</i>	<i>Сума, тис. грн.</i>	<i>Пасив</i>	<i>Сума, тис. грн</i>
Незавершене виробництво	2200	Поточні фінансові інвестиції	1200
Довгостроковий кредит банку	1200	Заборгованість з оплати праці	700
Виробничі запаси	1000	Готова продукція	1500
Нерозподілений прибуток	420	Векселі видані	300
Векселі одержані	200	Цільове фінансування	1000
Резервний капітал	560	Статутний капітал	3780
Резерв сумнівних боргів	300	Грошові кошти в національній валюті	780
Нематеріальні активи	550	Вилучений капітал	230
Разом		Разом	

Завдання 3.5

Необхідно: на основі нижче наведених даних (табл. 3.3) скласти баланс підприємства за формою, яка наведена у таблиці 3.4.

Дані для виконання:

Таблиця 3.3

<i>Статті балансу</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>Статті балансу</i>	<i>Сума, грн.</i>
Виробничі запаси	12500	Зареєстрований капітал	50 000
Нематеріальні активи	14000	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	300
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	15000	Довгострокова дебіторська заборгованість	85121
Цільове фінансування	14000	Доходи майбутніх періодів	72 000
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6000	Кошти на рахунках у банку в національній валюті	12541
Готівка	100	Заборгованість з оплати праці	8000
Заборгованість за розрахунками зі страхування	12 000	Готова продукція	122 000
Основні засоби	40 000	Короткострокові кредити банків	50 000
Інші необоротні активи	25 000	Довгострокові кредити банків	40 000
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	3000	Кредиторська заборгованість по розрахунки з бюджетом	9200
Незавершене виробництво	1500	Витрати майбутніх періодів	1700
Товари на складі	2700	Додатково вкладений капітал	3200
Нерозподілений прибуток	14 120	Резервний капітал	5600
		Забезпечення резерву відпусток	33342

Таблиця 3.4

<i>Актив</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>Пасив</i>	<i>Сума, грн.</i>
Разом		Разом	

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [1, 2, 3, 4, 7, 9, 13]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

План:

4.1. Подвійний запис в бухгалтерському обліку.

4.2. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Субрахунки.

4.3. Узагальнення даних поточного обліку. Оборотні відомості.

Кореспонденції рахунків.

Питання для самоконтролю знань:

1. Охарактеризуйте зміст та значення подвійного запису в бухгалтерському обліку.
2. Яка побудова синтетичного рахунку? Чи синтетичні рахунки відрізняються від аналітичних рахунків?
3. Субрахунки та їх характеристика.
4. Порядок формування кореспонденції рахунків.
5. Зміст та порядок формування оборотно-сальдової відомості.

Завдання 4.1

Необхідно:

Знайти помилки в наведеній таблиці класифікації рахунків бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за структурою

<i>Активні рахунки, грн</i>	<i>Пасивні рахунки, грн</i>
Основні засоби – 150 000	Готова продукція – 5000
Знос необоротних активів – 17 200	Векселі видані — 11 200
Виробництво – 3 250	Векселі одержані — 15 000
Забезпечення виплат відпусток – 10000	Короткострокова позика 60 000
Рахунки в банках – 13 200	Додатковий капітал – 22 000
Статутний капітал – 130 000	Готівка – 13 000
Доходи майбутніх періодів – 15 000	Розрахунки за страхуванням – 6 000
Права користування природними ресурсами – 12 000	Непокриті збитки — 16 000

Завдання 4.2

Необхідно:

Провести класифікацію рахунків бухгалтерського обліку по відношенню до балансу. В колонці «Активні», «Пасивні» навпроти назви рахунку вказати знак «+». Також необхідно вказати номери перелічених рахунків.

Дані для виконання:

Таблиця 4.1

<i>Назва рахунків</i>	<i>Активні</i>	<i>Пасивні</i>	<i>Номер рахунка</i>
Основні засоби			
Нематеріальні активи			
Знос необоротних активів			
Зареєстрований капітал			
Довгострокові кредити банків			
Цільове фінансування			
Розрахунки з оплати праці			
Розрахунки за податками і платежами			
Готова продукція			
Товари			
Готівка			
Рахунки в банку			
Додатковий капітал			
Резерв сумнівних боргів			
Розрахунки з покупцями та замовниками			
Розрахунки з постачальниками та підрядниками			
Розрахунки з учасниками			
Тара і тарні матеріали			
Сировина і матеріали			

Завдання 4.3

Необхідно:

Відкрити рахунки бухгалтерського обліку та пояснити з економічної точки зору, чому початковий залишок записується в дебет чи кредит рахунку.

Дані для виконання:

- 1) основні засоби – 256350 грн;
- 2) сировина і матеріали – 18690 грн;
- 3) нерозподілений прибуток – 1860 грн;
- 4) цільове фінансування – 1600 грн;
- 5) готова продукція – 6000 грн;
- 6) зареєстрований капітал – 80000 грн.;
- 7) нематеріальні активи – 6000 грн.;
- 8) знос необоротних активів – 60000 грн;
- 9) довгострокові кредити банків – 60000 грн.

Завдання 4.4

Необхідно:

На підставі наведених господарських операцій визначити кореспонденцію рахунків (табл. 4.2).

Дані для виконання:

Таблиця 4.2

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Надійшли запасні частини від постачальника		
2	Списано паливо на виробництво		
3	Отриманий короткостроковий кредит		
4	Проведено розрахунок за запасні частини		
5	Оприбуткована продукція з виробництва		
6	Нарахована зарплата працівникам виробництва		
7	Утриманий із зарплати прибутковий податок		
8	Нарахований знос основних засобів виробничого призначення		
9	Отримано з банку готівку по чеку		
10	Виплачена заробітна плата працівникам підприємства		
11	Приєднано до резервного капіталу частина прибутку		
12	Надійшли на склад від постачальників матеріали		
13	Придбані матеріали за готівку		
14	Перераховано з поточного рахунку постачальникам в погашення заборгованості кошти		

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [3, 4, 7, 8, 9]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку

План:

- 5.1. Активні, пасивні, активно-пасивні рахунки. Обороти і сальдо.
- 5.2. Характеристика, значення і особливості позабалансового обліку.
- 5.3. План рахунків бухгалтерського обліку, його призначення, зміст та

загальна характеристика.

Питання для самоконтролю знань:

1. Побудова активних рахунків та порядок здійснення записів на них.
2. Побудова пасивних рахунків та порядок здійснення записів на них.
3. Порядок використання контрактивних та контрпасивних рахунків.
4. Зміст та порядок застосування позабалансових рахунків.
5. План рахунків бухгалтерського обліку та його структура.

Завдання 5.1

Необхідно:

Скласти кореспонденція рахунків щодо наступних господарських операцій (табл. 5.1).

Дані для виконання:

Таблиця 5.1

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Надійшли від постачальника сировина і матеріали		
2.	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку		
3.	Погашено заборгованість перед постачальниками з поточного рахунку		
4.	Внесено учасником (засновником) підприємства до складу зареєстрованого капіталу основні засоби		
5.	Відпущено в цех основного виробництва матеріали для виготовлення продукції		
6.	Перераховано передоплату постачальнику		
7.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу		
8.	Нараховано заробітну плату працівникам основного виробництва		
9.	Виплачено з каси заробітну плату працівникам підприємства		
10.	Нараховано заробітну плату працівникам відділу збуту продукції		
11.	Отримано на поточний рахунок кошти від дебіторів		
12.	Перераховано кошти постачальнику		
13.	Надійшла оплата на поточний рахунок від покупців		
14.	Видано кошти підзвітній особі на відрядження		
15.	Перераховано до бюджету податки		
16.	Придбано обладнання у постачальника		
17.	Використано паливо для виробничих цілей		
18.	Надійшла готова продукція з виробничого цеху на склад (відображено фактичну собівартість готової продукції)		

19.	Нарахована амортизації на основні засоби: - виробничого призначення - адміністративного призначення - загальновиробничого призначення		
20.	Отримано передоплату від покупця		

Завдання 5.2

Необхідно:

Сформувати зміст господарських операцій на підставі наведеної в табл. 5.2 кореспонденції рахунків.

Дані для виконання:

Таблиця 5.2

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1		372	301
2		661	301
3		92	661
4		93	661
5		23	201
6		26	23
7		201	631
8		23	13
9		22	631
10		301	311
11		311	50
12		311	681
13		92	131
14		301	372
15		631	311
16		371	311
17		23	205

Завдання 5.3

Необхідно:

Сформувати зміст господарських операцій на підставі наведеної в табл. 5.3 кореспонденції рахунків.

Дані для виконання:

Таблиця 5.3

Журнал реєстрації господарських операцій

№ операції	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1.		443	43
2.		79	441
3.		442	79
4.		93	131
5.		92	661
6.		26	23
7.		23	25
8.		46	401
9.		10	46
10.		631	601
11.		651	311
12.		312	302
13.		312	362
14.		443	671
15.		91	661
16.		94	131
17.		311	681
18.		10	42
19.		661	311
20.		23	471
21.		901	26
22.		131	104
23.		372	301
24.		631	621
25.		621	311
26.		64	311
27.		651	311
28.		371	311
29.		93	661
30.		93	651
31.		661	642
32.		92	22
33.		203	631
34.		947	201

Завдання 5.4

Необхідно:

- в схемах рахунків записати залишки на 01 березня 2022 р. за даними наведеного балансу (табл. 5.4);

- відобразити в схемах рахунків операції підприємства (табл. 5.5) і вказати,

до якого типу балансових змін відноситься кожна операція;

- підрахувати обороти по рахунках за березень та визначити залишки на 31-ше березня 2022 р.;

- скласти баланс ТОВ «Гармонія» на 31 березня 2022 (табл. 5.6).

Таблиця 5.4

Баланс підприємства на 01.03.2022 р.

<i>Статті активу</i>	<i>Сума, грн</i>	<i>Статті пасиву</i>	<i>Сума, грн</i>
Основні засоби	93000	Зареєстрований капітал	117000
Сировина і матеріали	27000	Нерозподілений прибуток	9000
Паливо	5000	Розрахунки з постачальниками і підрядниками	5200
Готівка	100	Розрахунки з оплати праці	8100
Рахунки у банку	14900	Розрахунки з бюджетом	700
Баланс	?	Баланс	?

Таблиця 5.5

Журнал реєстрації господарських операцій за березень 2022 року

<i>№ з/п</i>	<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Кореспонденція рахунків</i>		<i>Сума, грн</i>
		<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>	
1.	Перераховано з поточного рахунку постачальникам в погашення заборгованості			2200
2.	Отримано готівку в касу з поточного рахунку для виплати заробітної плати			8100
3.	Виплачено з каси заробітну плату працівникам підприємства			8100
4.	Отримано від іншого підприємства безоплатно основні засоби			7500
5.	Надійшло на склад від постачальника паливо (рахунок не був оплачений)			2300

Таблиця 5.6

Баланс підприємства на 31.03.2022 р.

<i>Статті активу</i>	<i>Сума, грн</i>	<i>Статті пасиву</i>	<i>Сума, грн</i>

Баланс	?	Баланс	?

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [3, 4, 8, 9]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 6. Документація та документування в бухгалтерському обліку

План:

6.1. Документація, як елемент методу бухгалтерського обліку та її роль і значення.

6.2. Реквізити документів, їх характеристика. Обов'язкові реквізити та їх регулювання.

6.3. Способи перевірки документів.

6.4. Організація документообігу.

6.5. Електронні сервіси електронного документообігу та їх використання в практичній діяльності підприємства

Питання для самоконтролю знань:

1. Наведіть основні вимоги до складання первинних документів в системі бухгалтерського обліку.

2. Нормативне регулювання порядку складання первинних бухгалтерських документів.

3. Способи перевірки та виправлення помилок в первинних документах.

4. Особливості організації документообороту на підприємстві.

5. Електронні сервіси електронного документообігу та переваги їх застосування.

Завдання 6.1

Необхідно:

Визначити, які з вище наведених документів є:

- а) розпорядчими;
- б) виконавчими;

в) бухгалтерського оформлення;

г) комбінованими.

Дані для виконання:

Акт приймання-передачі основних засобів.

Прибутковий ордер.

Бухгалтерська довідка.

Авансовий звіт.

Розрахунково-платіжна відомість.

Видатковий касовий ордер.

Вимога.

Калькуляція.

Наказ.

Особовий рахунок.

Акт на списання основних засобів.

Прибутковий касовий ордер.

Завдання 6.2

Необхідно:

З поданого переліку обрати обов'язкові реквізити первинних документів.

Дані для виконання:

- 1) назва документа;
- 2) дата і місце складання документа;
- 3) номер документа;
- 4) назва підприємства, від імені якого складено документ;
- 5) юридична адреса підприємства, від імені якого складено документ;
- 6) форма власності підприємства, від імені якого складено документ;
- 7) галузь підприємства, від імені якого складено документ;
- 8) код ЄДРПОУ підприємства;
- 9) код платника податків, що присвоєно податковими органами підприємству, від імені якого складено документ;
- 10) номер поточного банківського рахунка підприємства;
- 11) печатка підприємства;
- 12) зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції;
- 13) посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;

- 14) особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції;
- 15) підстава для здійснення операцій;
- 16) дані про документ, що засвідчує особу одержувача документа.

Завдання 6.3

Необхідно:

Навести приклади електронних сервісів електронного документообігу та порядок їх використання в практичній діяльності підприємства.

Дані для виконання:

Таблиця 6.1

Назва електронного сервісу документообороту	Порядок використання	Переваги використання	Недоліки використання

Рекомендована література:

Базова: [1, 2,3, 4, 5, 8]

Допоміжна: [1, 9, 10, 11]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 7. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку

План:

- 7.1. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку, її суть та призначення.
- 7.2. Види інвентаризацій, їх призначення, строки та порядок проведення.
- 7.3. Оформлення результатів інвентаризації в бухгалтерському обліку.

Питання для самоконтролю знань:

1. Призначення та нормативне регулювання проведення інвентаризації на підприємстві.
2. Наведіть ознаки класифікації видів інвентаризації та надайте їх характеристику.
3. Назвіть обов'язкові випадки проведення інвентаризації на підприємстві.
4. Який порядок оформлення результатів інвентаризації в системі

бухгалтерського обліку.

5. Документальне забезпечення оформлення результатів інвентаризації.

Завдання 7.1.

Необхідно:

Скласти інвентаризаційний опис і визначити результати інвентаризації.

Дані для виконання:

При інвентаризації на складі на 1 грудня 2021 р. виявлені:

1. тканина шерстяна – номенклатурний №2010, 100 м, ціна за 1 м – 15 грн.;
2. напівфабрикати – номенклатурний №2020, 10 шт., ціна за 1 шт.-20 грн.;
3. фарба масляна - номенклатурний №2050, 2 шт., ціна за 1 шт.-20 грн.;
4. інструменти - номенклатурний №2210, 5 шт., ціна за 1 шт.-10 грн.;
5. господарський інвентар - номенклатурний №2220, 2 шт., ціна за 1 шт.-3 грн.

За даними бухгалтерського обліку на 1 грудня 2021 р. на складі підприємства нараховуються: тканина шерстяна – 90 м по ціні 15 грн.; напівфабрикати – 10 шт. по ціні 20 грн.; інструменти - 5 шт. по ціні 10 грн.; господарський інвентар - 2 шт. по ціні 3 грн.; фарба масляна - 2 шт. по ціні 20 грн.

Завдання 7.2.

Необхідно:

Дайте характеристику інвентаризації за схемою, наведеною в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1

Характеристика інвентаризації

Вид інвентаризації	За обсягом охоплення об'єктів	За способом проведення	За необхідністю проведення
1	2	3	4

Дані для виконання:

- інвентаризація готівки в касі при звільненні касира;
- інвентаризація на складі готової продукції на 31 жовтня поточного року;
- інвентаризація розрахунків з податковою адміністрацією на 30 червня поточного року з податку на додану вартість;
- інвентаризація при порушенні справи про банкрутство підприємства;
- інвентаризація на складі виробничих запасів перед відпусткою комірника;

– інвентаризація залишків незавершеного виробництва на 31 березня поточного року;

інвентаризація виробничого обладнання після пожежі, спричиненої замиканням електричного струму в цеху №1;

інвентаризація розрахунків з дебіторами і кредиторами перед складанням річної фінансової звітності;

інвентаризація залишків балансових рахунків при звільненні головного бухгалтера з підприємства;

інвентаризація при недопоставлених постачальником на склад товарно-матеріальних цінностей.

Завдання 7.3

Необхідно:

На складах взуттєвого підприємства проведена інвентаризація, результати якої представлені в таблиці. Визначте невідомі показники та остаточні результати.

Дані для виконання:

Порівняльна відомість

Найменування	Ціна грн	За даними інвентаризації		За обліковими даними		Нестача		Надлишок	
		кількість	сума, грн	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн	кількість	сума, грн
Шкіра для верху взуття, дм	1,50	?	22 950	15200	?	-	-	?	?
Мереживо, м	?	850	1105	?	1131	?	26	-	-
Клей, кг	6,25	665	?	?	4125	-	-	?	?
Картон, кг	?	?	250	53	265	?	?	-	-

Тема 8. Оцінка та калькулювання в системі бухгалтерського обліку

План:

8.1. Оцінка ресурсів підприємства.

8.2. Види оцінок, які використовуються в бухгалтерському обліку та їх характеристика

8.3. Калькулювання та її види.

Питання для самоконтролю знань:

1. Надайте трактування терміну «оцінка» та назвіть випадки використання оцінки в бухгалтерському обліку.

2. Які види оцінок використовуються в процесі облікового відображення активів підприємства?

3. Яке значення відіграє оцінка у вартісному вираженні вартості майна підприємства?

4. Який порядок визначення собівартості готової продукції підприємства?

5. Яке значення відіграє калькулювання в діяльності суб'єкта господарювання?

Завдання 8.1

Необхідно:

Правильно розподілити принципи бухгалтерського обліку, які стосуються оцінки об'єктів бухгалтерського обліку, відповідно до їх змісту (табл. 8.1).

Дані для виконання:

Таблиця 8.1

Відповідь	Принцип	Зміст
	Безперервності діяльності	А. Методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.
	Історичної собівартості	В. Вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.
	Обачності	С. Пріоритетною є оцінка активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
	Єдиного грошового вимірника	Д. Оцінка активів і зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі.

Завдання 8.2

Необхідно:

Охарактеризувати наступні методи оцінки майна підприємства та надати їх характеристику: первісна; відновлювальна; справедлива; ринкова; залишкова (балансова); фактична (історична) собівартість; ліквідаційна; дисконтова на вартість; чиста вартість реалізації. Виконання завдання здійснити шляхом заповнення таблиці 8.2.

Дані для виконання:

Таблиця 8.2

№з/п	Види вартісних оцінок	Характеристика оцінки

--	--	--

Завдання 8.3

Необхідно:

Оцінити залишки запасів на продуктовому складі хлібопекарської фабрики «Смакота» станом на 01.01.2022 р.:

- мука 600 кг вартістю 9,5 грн. за кілограм.
- олія 30 л по 25 грн. за 1 л.
- какао порошок 40 мішків по 10 кг вартістю 40 грн. за кілограм;
- родзинки 5 кг по 15 грн. за кілограм;
- цукор пісок 1500 кг по 9 грн. за кілограм;
- шоколад натуральний 25 кг вартістю по 12 грн. за 100 г;
- кава натуральна мелена 15 кг по 150 грн. за кілограм;
- цукор ванільний 50 упаковок по 50 пачок в упаковці вартістю 1,1 грн. за

пачку.

Завдання виконати та оформити в таблиці 8.3.

Дані для виконання:

Таблиця 8.3

Назва запасу	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.

Завдання 8.4

Необхідно:

З наведеного переліку господарських операцій обрати витрати, що пов'язані з придбанням виробничих запасів, та обчислити собівартість їх придбання.

Дані для виконання:

Протягом звітного періоду на підприємстві відбулись наступні господарські операції:

1. сплачено з рахунку в банку постачальникам за виробничі запаси – 56740 грн;
2. нарахована заробітна плата водію за час його роботи, який було витрачено на перевезення придбаних виробничих запасів – 6300 грн;
3. нарахована заробітна плата менеджера відділу постачання – 9800 грн;
4. надійшли на склад підприємства виробничі запаси від постачальника –

108316 грн;

5. витрачено на відрядження директором підприємства – 4300 грн;

6. сплачено з рахунку в банку витрати на страхування вантажу (придбаних запасів) – 800 грн;

7. витрачено на відрядження водія, що здійснював перевезення придбаних запасів – 3200 грн.

Завдання 8. 5

Необхідно:

За даними таблиці визначте собівартість продукції виробництва «А» і «В», а також частину загальновиробничих витрат, які необхідно віднести на продукцію виробництва «А» і «В». За базу розподілу загальновиробничих витрат обрати витрати на оплату праці.

Дані для виконання:

Таблиця 8.4.

Дані для визначення собівартості продукції «А» і «В»

№ з/п	Види витрат	Сума, грн.	
		Продукція «А»	Продукція «В»
1	Заробітна плата основного виробничого персоналу	46000,00	48000,00
2	Відрахування на соціальні заходи	10120,00	10560,00
3	Матеріальні витрати	46780,00	52300,00
4	Знос основних засобів	4960,00	5890,00
5	Оплата страхових платежів	12000,00	13000,00
6	Інші прямі витрати	3400,00	4600,00
7	Загальновиробничі витрати		
8	Собівартість продукції (сума п. 1-7)		

За звітний період оприбутковано продукцію:

Виробництва «А» - 18780 одиниць

Виробництва «В» - 20456 одиниць

Сума загальновиробничих витрат становить 34780,00 грн.

Розподіл загальновиробничих витрат здійснити та оформити у вигляді таблиці

Вид продукції	Заробітна плата працівників основного виробництва	Коефіцієнт розподілу	Сума ЗВВ
«А»	46000,00	Сума ЗВВ / Сума ЗП	ЗП «А»*Крозподілу
«В»	48000,00		ЗП «В»*Крозподілу
Всього	94000,00		34780,00

Завдання 8.6

Необхідно:

Скласти калькуляцію одиниці продукції та визначити собівартість 560 одиниць продукції.

Дані для виконання:

За попередніми розрахунками, витрати матеріалів на одиницю виробу мають становити: сталі - 3,2 кг; бронзи - 0,8 кг. Покупна ціна цих матеріалів дорівнює відповідно 980 і 4000 грн. за 1 т.

Основна заробітна плата виробничих виробників складатиме 80,5 грн., додаткова заробітна плата – 12% від основної заробітної плати. Відрахування на соціальні заходи встановлені на рівні 22 % від основної та додаткової заробітної плати.

Витрати на експлуатацію та утримання устаткування очікуються в розмірі 90 % від основної заробітної плати.

Загальновиробничі витрати становитимуть – 45 % від основної заробітної плати.

Загальногосподарські витрати – 48% від основної заробітної плати.

Інші виробничі витрати – 2,5% від суми матеріальних витрат собівартості.

Очікувана норма прибутку на виріб – 17 % від собівартості.

Калькуляція одиниці продукції

Стаття калькуляції	Кількість, кг	Ціна, грн.	Сума, грн.
Матеріальні витрати, в т.ч.			
Сталь	3,2	0,98	
Бронза	0,8	4,0	
Витрати на оплату праці, в т.ч.	X	X	
Основна заробітна плата			
Додаткова заробітна плата			
Відрахування на соціальні заходи, в т.ч.:	X	X	
Від основної заробітної плати			
Від додаткової заробітної плати			
Витрати на експлуатацію та утримання устаткування	X	X	
Загальновиробничі витрати	X	X	
Загальногосподарські витрати	X	X	
Інші виробничі витрати	X	X	
Собівартість одиниці продукції	X	X	
Норма прибутку на одиницю виробу			

Собівартість 560 од продукції	560	Собівартість одиниці	
-------------------------------	-----	-------------------------	--

Тема 9. Облік процесу створення підприємства, формування та зміни власного капіталу

План:

- 9.1. Економічна сутність власного капіталу, порядок його формування та структура.
- 9.2. Облік формування статутного та неоплаченого капіталу підприємства.
- 9.3. Облік нерозподіленого прибутку та його використання.
- 9.4. Облік додаткового капіталу та резервного капіталу.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть особливості формування статутного капіталу різних видів підприємств.
2. Які основні складові власного капіталу підприємства?
3. Який порядок облікового відображення зареєстрованого капіталу підприємства?
4. Яка роль та значення неоплаченого капіталу?
5. Якими нормативними документами встановлено обов'язковість формування резервного капіталу?

Завдання 9.1

Необхідно:

Відобразити зазначені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку. Навести склад статей пасиву балансу підприємства.

Дані для виконання:

Петренко В. В., Сіренко Г. Г., Коваленко П. П. та Дзюба М. М. вирішили заснувати товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря».

Зазначена в установчих документах відносна частка окремих учасників у статутному капіталі ТОВ «Зоря» становить:

Петренка В. В. – 30 %;

Сіренка Г. Г. та Дзюби М. М. – по 25 %;

Коваленка П. П. – 20 %.

На момент реєстрації ТОВ «Зоря»

Петренко В. В. вніс 50 тис. грн, що становить 100 % його частки в

статутному капіталі;

Сіренко Г. Г. – 80 тис. грн,

Коваленко П. П. – 70 тис. грн.,

Дзюба М. М. – 60 тис. грн.

Статутний капітал = 100 %

Власний капітал	На початок періоду, грн
Статутний капітал	
Додатково вкладений капітал	
Інший додатковий капітал	
Резервний капітал	
Нерозподілений прибуток	
Неоплачений капітал	()
Вилучений капітал	
Усього за розділом I пасиву	

Завдання 9.2.

Необхідно:

Визначити на основі наступних даних, яким чином зміниться власний капітал підприємства. Відобразіть зазначені господарські операції в системі бухгалтерського обліку.

Дані для виконання:

На початок звітного періоду власний капітал публічного акціонерного товариства «Барський машинобудівний завод» характеризується такими даними.

Таблиця 9.1

Власний капітал	На початок періоду, грн	На кінець періоду, грн
Статутний капітал	205000	
Додатково вкладений капітал	25637000	
Інший додатковий капітал	13857000	
Резервний капітал	51000	
Нерозподілений прибуток	877000	
Вилучений капітал	(0,00)	()
Усього за розділом I пасиву	40627000	

1. Прибуток до оподаткування становив 1706 тис. грн.

Чистий прибуток = Прибуток до оподаткування – Податок на прибуток

Дт 79 Кт 441

2. Чистий прибуток розподіляється за такими напрямками: поповнення резервного капіталу - 10 %; на виплату грошових дивідендів - 25 %; решта - нерозподілений прибуток.

3. Проведено переоцінку балансової вартості нематеріальних активів на суму 2,5 тис. грн (дооцінку).

4. Акціонерне товариство викупило акції, загальна номінальна вартість яких становила 6 тис. грн.

Таблиця 9.2

Власний капітал	На початок періоду, грн	Зміни	На кінець періоду, грн
Статутний капітал (401)	205000		
Додатково вкладений капітал (42)	25637000		
Інший додатковий капітал	13857000		
Резервний капітал (43)	51000		
Нерозподілений прибуток (441)	877000		
Вилучений капітал (45)	(0,00)		
Усього за розділом I пасиву	40627000		

Завдання 9.3

Необхідно:

- 1) визначити розмір статутного капіталу ТОВ "Домна";
- 2) скласти опис майна підприємства (оформити у вигляді таблиці 9.3).
- 3) визначити частку кожного засновника в статутному капіталі;

Дані для виконання:

Товариство з обмеженою відповідальністю "Домна" основною діяльністю якого є виробництво соків та мінеральної води.

Засновниками підприємства є:

– Слов'яненко М.О. (внесок до статутного капіталу: прес для соку Bosch вартістю 65000,00 грн.; приміщення цеху – 300600, 00 грн.; грошові кошти – 300000,00 грн.)

– Лукашук Б.Ю. (автомобіль Audi легковий 2021 р. вартістю 30650000,00 грн., грошові кошти 460000,00 грн.).

– Кравець А.О. (грошові кошти 780000,00 грн.; 3 шт. ноутбук aser swift 3 ціна за 1 шт. 18000,00 грн.).

– Михась І.В. (складське приміщення вартістю 4500000,00 грн., 2 шт. столи комп'ютерні ціна за один 23000,00 грн.).

Таблиця 9.3

Засновницький опис майна ТОВ «Домна» станом на 21.05.2021 р.

№ з/п	Найменування майна, що вноситься	Одиниця виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Сума, грн.	ПІБ особи, що внесла майно, підпис
1	Прес для соку Bosch	шт	1	65000,00	65000,00	Слов'яненко
Всього						X

ПІБ засновника та сума його внеску

ПІБ	Сума внеску, грн.	Загальний розмір статутного капіталу	Часка засновника в статутному капіталі, % (Сума внеску : Загальний розмір статутного капіталу)*100 %
Слов'яненко М.О.			
Лукашук Б.Ю.			
Кравець А.О.			
Михась І.В.			

Рекомендована література:

Базова: [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [2, 4, 7, 8, 9]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 10. Облік процесу придбання та використання активів підприємства

План:

10.1. Особливості обліку процесу придбання засобів праці та предметів праці.

10.2. Визначення фактичної собівартості придбаних активів підприємства за різними каналами.

10.3. Поняття транспортно-заготівельних витрат та особливості їх відображення в бухгалтерському обліку

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть основні шляхи надходження активів на підприємство?
2. Якими основними документами оформлюються господарські операції з придбання активів?
3. Які види оцінок можуть бути використані при надходженні активів на підприємство?
4. Надайте характеристику транспортно-заготівельних витрат підприємства.
5. Який порядок обліку транспортно-заготівельних витрат підприємства?

Завдання 10.1

Необхідно:

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку. Визначити первісну вартість придбаних виробничих запасів.

Дані для виконання:

Таблиця 10.1

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Придбано виробничі запаси у постачальника			18000,00
2	Відображено суму ПДВ			?
3	Відображено вартість послуг транспортної компанії за перевезення виробничих запасів			1200,00
4	Відображено суму ПДВ			?
5	Нараховано заробітну плату директору			9000,00
6	Нараховано амортизацію виробничого обладнання			3450,00
7	Нараховано заробітну плату працівникам за розвантаження виробничих запасів			4500,00

8	Відображено відрахування на соціальні заходи за ставкою 22 %			?
9	Отримано на поточний рахунок короткостроковий кредит			160000,00
10	Відображено нестачу запасів, виявлену в ході інвентаризації			5300,00

Завдання 10.2

Необхідно:

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції із самостійного виготовлення виробничих запасів. Визначити первісну вартість виробничих запасів, за якою вони обліковуватимуться в балансі. Визначити вартість списаних виробничих запасів.

Дані для виконання:

Підприємством самостійно виготовляє дерев'яну тару для упаковки власної продукції. На її виробництво підприємством понесені наступні витрати:

- списано матеріали (дерев'яні дошки та цвяхи) на загальну суму 68000,00 грн.;
- нарахована заробітна плата працівникам, які виготовляли тару на загальну суму 8000,00 грн.;
- відрахування на соціальні заходи 22 % на суму ??? грн.;
- надані послуги сторонньою організацією з фарбування тари на загальну суму 85000,00 грн. (крім того ПДВ);
- нараховано амортизацію фрезерувального верстату на загальну суму 4500,00 грн.

За результатами виробництва оприбутковано 145 одиниць тари.

У звітному періоді списано 56 одиниць тари для упакування продукції.

Завдання 10.3

Необхідно:

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку (таблиця 10.2). Здійснити розподіл ТЗВ та визначити їх сальдо на 30.04.2022 р.

Дані для виконання:

Станом на 01.04.2022 р. у підприємства наявний залишок сировини і матеріалів на загальну суму 25000 грн. (сальдо Дт 201). Сума ТЗВ, що припадає на цей залишок, склала 1500 грн. (сальдо Дт 2011).

Протягом звітнього місяця підприємством придбано будівельні матеріали, в т.ч.:

- Цемент на загальну суму 120000 грн. (крім того ПДВ – 24000 грн.)

– Суміш будівельна фінішна на загальну суму 300000,00 (крім того ПДВ – 60000,00 грн.).

Доставка зазначених матеріалів здійснена сторонньою організацією. Вартість послуг з доставки, навантаження та розвантаження запасів склала 50000,00 грн. (крім того ПДВ 10000,00 грн.).

У цьому ж місяці матеріали були:

— центр відпущено на основне виробництво на суму 108000 грн.;

— суміш будівельна фінішна передана для адміністративних цілей на суму 130000 грн.;

Усього вибуло матеріалів обліковою вартістю 238000,00 грн.

Таблиця 10.2

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Придбано будівельні матеріали: – цемент – суміш будівельна фінішна			
2	Відображено суму ПДВ			
3	Відображено вартість послуг з доставки матеріалів			
4	Відображено суму ПДВ			
5	Списано цемент для потреб виробництва			
6	Списано суму розподілених ТЗВ (цемент)			
7	Списано суміш будівельну фінішну для адміністративних потреб			
8	Списано суму розподілених ТЗВ (суміш будівельна фінішна)			
9	Перераховано оплату постачальнику за матеріали			
10	Оплачено послуги транспортної організації з доставки матеріалів			

Тема 11. Облік процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг

План:

11.1. Завдання бухгалтерського обліку процесу виробництва продукції, виконання робіт та послуг.

11.2. Поняття виробничої собівартості продукції (робіт та послуг).

11.3. Види витрат, що включаються до виробничої собівартості та особливості їх відображення в обліку.

11.4. Поняття незавершеного виробництва, особливості його оцінювання та облікового відображення.

Питання для самоконтролю знань:

1. З яких витрат формується виробнича собівартість готової продукції?

2. Охарактеризуйте зміст загальнонавиробничих витрат.
3. На якому рахунку обліковуються загальнонавиробничі витрати?
4. Наведіть приклади незавершеного виробництва підприємства.
5. На якому рахунку обліковується незавершене виробництво?

Завдання 11.1

Необхідно:

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку (таблиця 11.1). Відкрити синтетичні рахунки та скласти кінцевий баланс підприємства.

Дані для виконання:

Дані на початок періоду (грн):

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
Основні засоби (10)	29600,00	Статутний капітал (40)	36000,00
Виробничі запаси (20)	15300,00	Розрахунки з постачальниками та підрядниками (63)	6200,00
Розрахунки з підзвітними особами (37)	3600,00	Короткострокові кредити банків (60)	15000,00
Готівка в касі (30)	1200,00	Розрахунки за виплатами працівникам (66)	9800,00
Поточний рахунок у банку (31)	12300,00	Розрахунки за податками й платежами (65)	1500,00
Розрахунки з покупцями та замовниками (36)	6500,00		
Баланс	68500,00	Баланс	68500,00

За звітний період відбулися такі господарські операції:

Таблиця 11.1

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума
1	Придбано виробничі запаси у постачальника: – борошно 200 кг за ціною 45,00 грн. (в т.ч. ПДВ) – сіль 30 кг за ціною 0,60 грн. (в т.ч. ПДВ)			
2	Відображено суму ПДВ			
3	Оплачено заборгованість перед постачальниками та підрядниками за поставлені виробничі запаси			
4	Нараховано заробітну плату працівникам за виробництво хлібобулочних виробів			86000,00
5	Проведено відрахування на соціальні заходи			

	від суми нарахованої заробітної плати виробничих працівників			
6	Виплачено заробітну плату працівникам основного виробництва			80000,00
7	Нараховано амортизацію тістомісильної машини			3400,00
8	Списано для потреб виробництва: – борошно 100 кг – сіль 6 кг			
9	Погашено частину заборгованості за короткостроковим кредитом банку грошовими коштами з поточного рахунку			5000,00
10	Оприбутковано на склад готову продукцію (хлібобулочні вироби)			
11	Погашено частково заборгованість перед підзвітною особою грошовими коштами з каси			1200,00

Дт		10 «Основні засоби»		Кт
<u>Сальдо на початок</u>				
ДО		КО		
<u>Сальдо на кінець</u>				

Дт		20 «Виробничі запаси»		Кт
<u>Сальдо на початок</u>				
ДО		КО		
<u>Сальдо на кінець</u>				

Дт		23 «Виробництво»		Кт
<u>Сальдо на початок</u>				
ДО		КО		
<u>Сальдо на кінець</u>				

Дт		26 «Готова продукція»		Кт
<u>Сальдо на початок</u>				
ДО		КО		
<u>Сальдо на кінець</u>				

Дт		37 «Розрахунки з підзвітними особами»		Кт
----	--	---------------------------------------	--	----

<u>Сальдо на початок</u>	
ДО	КО
<u>Сальдо на кінець</u>	

Дт	30 «Готівка»	Кт
<u>Сальдо на початок</u>		
ДО	КО	
<u>Сальдо на кінець</u>		

Дт	31 «Поточний рахунок»	Кт
<u>Сальдо на початок</u>		
ДО	КО	
<u>Сальдо на кінець</u>		

Дт	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Кт
<u>Сальдо на початок</u>		
ДО	КО	
<u>Сальдо на кінець</u>		

Дт	40 «Статутний капітал»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>
ДО	КО	
		<u>Сальдо на кінець</u>

Дт	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>
ДО	КО	
		<u>Сальдо на кінець</u>

Дт	60 «Короткострокові кредити банків»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>

ДО	КО	
	<u>Сальдо на кінець</u>	
Дт	66 «Розрахунки за виплатами працівникам»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>
ДО	КО	
	<u>Сальдо на кінець</u>	

Дт	65 «Розрахунки за страхуванням»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>
ДО	КО	
	<u>Сальдо на кінець</u>	

Дт	64 «Розрахунки за податками й платежами»	Кт
		<u>Сальдо на початок</u>
ДО	КО	
	<u>Сальдо на кінець</u>	

Дані на кінець періоду (грн):

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
Основні засоби (10)		Статутний капітал (40)	
Виробничі запаси (20)		Розрахунки з постачальниками та підрядниками (63)	
Розрахунки з підзвітними особами (37)		Короткострокові кредити банків (60)	
Готівка в касі (30)		Розрахунки за виплатами працівникам (66)	
Поточний рахунок у банку (31)		Розрахунки за податками й платежами (65)	
Розрахунки з покупцями та замовниками (36)			
Баланс		Баланс	

Завдання 11.2

Необхідно:

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку (таблиця 11.2).

Дані для виконання:

Таблиця 11.2

Облік загальновиробничих витрат

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Нараховано амортизацію необоротних активів загальновиробничого призначення		
2	Передано запаси для використання в загальновиробничих цілях або Списано виробничі запаси, МШП та товари на загальновиробничі потреби (витрати)		
3	Передано напівфабрикати власного виробництва для використання в загальновиробничих цілях		
4	Відображено витрати на службові відрядження апарату управління цеху (дільниці)		
5	Списано витрати загальновиробничого призначення, раніше обліковані у складі витрат майбутніх періодів (наприклад, передплата періодичних видань)		
6	Нараховано забезпечення майбутніх виплат загальновиробничого призначення (наприклад, забезпечення на оплату відпусток персоналу апарату управління цехом)		
7	Виконано роботи, надано послуги загальновиробничого призначення сторонніми організаціями		
8	Нараховано заробітну плату загальновиробничому персоналу		
9	Нараховано ЄСВ на заробітну плату загальновиробничого персоналу		
10	Списано вартість послуг і робіт допоміжних цехів підприємства, використаних для загальновиробничих цілей		
11	Нараховано податки, збори та обов'язкові платежі, що підлягають віднесенню до складу виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)		
12	Списано змінні та розподілені постійні ЗВВ на витрати виробництва		

13	Включено нерозподілені постійні ЗВВ до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг)		
----	---	--	--

Завдання 11.3

Необхідно:

1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій за звітний період (табл. 11.3).
2. Виконати розрахунок розподілу загальновиробничих витрат (табл. 11.4).
3. Обчислити собівартість виготовленої готової продукції

Дані для виконання:

Таблиця 11.4

Відомість розподілу загальновиробничих витрат ТОВ «Омікронсвіт»

№ з/п	Найменування продукції	Сума заробітної плати працівників основного виробництва, грн	% розподілу загальновиробничих витрат	Сума загальновиробничих витрат, грн
1	Лампи А-11			
2	Лампи А-22			
Всього				

Перелік господарських операцій ТОВ «Омікронсвіт», пов'язаних з витратами на виробництво продукції, наведено у табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Господарські операції ТОВ «Омікронсвіт» за жовтень 2022 р.

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Списано вартість матеріалів на виготовлення продукції: – Лампи А-11 – Лампи А-22			124 000 164 250
2	Списано покупні напівфабрикати і комплектуючі на виробництво продукції: – Лампи А-11 – Лампи А-22			62 250 88 200
3	Списано використані допоміжні матеріали на утримання і експлуатацію загальноцехового обладнання : – сировина; – паливо; – запасні частини.			15 730 4 200 7 430
4	Нараховано заробітну плату за жовтень 20XX р.: а) основним робітникам: – Лампи А-11 – Лампи А-22			63 700 82 300 21 600

	б) цеховому персоналу і робітникам по утриманню робочих місць; в) управлінському персоналу			28 700
5	Здійснено нарахування ЄСВ на заробітну плату: а) основних робітників: – Лампи А-11 – Лампи А-22 б) цехового персоналу і робітників по утриманню робочих місць; в) управлінського персоналу.			визначити визначити визначити визначити
6	Нараховано знос основних засобів: – загальногосподарського призначення; – виробничих підрозділів підприємства.			15 600 24 350
7	Передано МШП: – цехам основного виробництва; – відділам і службам заводууправління.			3 800 2 350
8	Акцептовано рахунок № 638 від 30.10.20XX міської електромережі за отриману електроенергію, використану цехами			18 800
9	Списано загальновиробничі витрати на основне виробництво: – Лампи А-11 – Лампи А-22			визначити визначити визначити
10	Оприбутковано на склад готову продукцію за собівартістю – Лампи А-11 – Лампи А-22			

Джерело: Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.

Тема 12. Облік процесу реалізації продукції, виконання робіт і послуг

План:

12.1. Економічна сутність та значення процесу реалізації продукції, виконаних робіт наданих послуг.

12.2. Облік процесу реалізації продукції, виконаних робіт та наданих послуг.

12.3. Визначення фактичної собівартості реалізованої продукції, виконаних робіт та послуг.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть етапи реалізації готової продукції підприємства.
2. Який рахунок бухгалтерського обліку призначений для відображення інформації про фінансові результати діяльності підприємства?
3. Яким чином здійснюється облік доходів та витрат діяльності підприємства?

4. Які види діяльності може здійснювати підприємство?

5. Яким чином розраховується база оподаткування податком на прибуток?

Завдання 12.1

Необхідно:

Відобразити господарські операції в журналі реєстрації господарських операцій. Вказати первинні документи та кореспонденцію рахунків за кожною господарською операцією.

Дані для виконання:

Підприємством у звітному періоді здійснені наступні господарські операції

Таблиця 12.1

Перелік господарських операцій ТОВ «Черкасипродукт» за звітний період

№	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Отримано аванс від покупця за продукцію у розмірі 80 % договірної вартості поставки (120000,00 грн, в т. ч. ПДВ)			
2	Отримано на склад підприємства готову продукцію за фактичною виробничою собівартістю			78000,00
3	Відвантажено готову продукцію у звітному місяці покупцю за договірною вартістю			120000,00
4	Нараховано ПДВ на обсяг реалізованої продукції			
5	Списано вартість матеріалів, витрачених на пакування готової продукції			7000,00
6	Відображено вартість послуг з доставки готової продукції покупцю (послуги надані сторонньою організацією, сума включає ПДВ)			16000,00
7	Відображено суму ПДВ			
8	Сплачені з розрахункового рахунку витрати на доставку готової продукції			
9	Нараховано заробітну плату директору підприємства			30000,00
10	Відображено відрахування на соціальні заходи із заробітної плати директора (ЄСВ за ставкою 22 %)			
11	Виплачено заробітну плату директору з поточного рахунку на картковий рахунок			
12	Нараховано амортизацію пакувального верстата			3000,00
13	Списані на фінансовий результат: ☐ чистий дохід від реалізації продукції; ☐ собівартість реалізованої продукції; ☐ адміністративні витрати ☐ витрати на збут продукції			

14	Визначено фінансовий результат від реалізації продукції			
15	Надійшов платіж від покупця за відвантажену продукцію (решта 20 % заборгованості)			

Дт	79 «Фінансові результати»	Кт

Дт	44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	Кт

Завдання 12.2

Необхідно:

Зазначити зміст господарських операцій та відобразити їх в журналі реєстрації господарських операцій.

Дані для виконання:

Підприємством у звітному періоді здійснені наступні господарські операції

Таблиця 12.2

Перелік господарських операцій ТОВ «Фактор» за звітний період

№	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
1		92	13
2		90	26
3		90	23
4		93	203
5		93	651
6		36	701
7		36	702
8		36	703
9		44	79
10		79	44

Завдання 12.3

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення та заповнити Журнал реєстрації господарських операцій (таблиця 12.3);
- визначити фінансовий результат від реалізації готової продукції у звітному місяці.

Дані для виконання:

Таблиця 12.3

Перелік господарських операцій за звітний період

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума (грн.)
1	Відвантажено готову продукцію у т.ч. ПДВ	240 000
2	Собівартість реалізованої продукції	125 000
3	Адміністративні витрати, накопичені на рахунку за звітний місяць (заробітна плата директору)	20 000
4	Витрати на збут, накопичені на рахунку за звітний місяць (списання матеріалів на збут)	5 000

Таблиця 12.4

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.		361	701	240000
		701	641	40000
2.		901	26	125000
3.		92	661	20000
4.		93	201	5000
5.		701	79	200000
		79	901	125000
		79	92	20000
		79	93	5000
6.		98	64	9000,00
		79	98	9000,00
7		79	44	41000,00

Завдання 12.4

Необхідно:

Здійснити класифікацію господарських операцій (таблиця 12.5) відповідно до видів діяльності підприємства, використовуючи наступні умовні позначення: О – операційна діяльність; І – інвестиційна діяльність; Ф – фінансова діяльність.

Дані для виконання:

Таблиця 12.5

Класифікація господарських операцій

№ пп	Зміст господарської операції	Класифікація
1	Відвантажено готову продукцію	
2	Придбано пакет акцій	
3	Виплачено заробітну плату працівникам	
4	Погашено довгостроковий кредит	
5	Проведено технічне переозброєння виробничого цеху №1	
6	Погашено заборгованість перед постачальниками	
7	Сплачено дивіденди акціонерам	
8	За рахунок нерозподіленого прибутку поповнено статутний капітал	
9	Придбано основні засоби	
10	Отримано короткостроковий кредит	

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Допоміжна: [2, 3, 8, 9]

Інформаційні ресурси: [1, 2, 3, 5, 6]

Тема 13. Основи фінансової звітності

План:

13. 1. Якісні характеристики звітності.

13.3. Класифікація звітності та її користувачі.

13.3. Форми фінансової звітності та їх структура.

Питання для самоконтролю знань:

1. Надайте визначення поняття «звітність»?

2. Які характеристики притаманні звітності як елементу методу бухгалтерського обліку?

3. Який користувачів фінансової звітності ви знаєте?

4. Яке значення фінансової звітності в системі управління підприємством?

5. Якими нормативними документами затверджені форми фінансової звітності?

Завдання 13.1

Необхідно:

Скласти форми бухгалтерської звітності за 2022 р. ТОВ «Агропросперіс» (ф. 1,2).

Дані для виконання:

Залишки на рахунках ТОВ «Агропросперіс» за станом на 31.12.2021 р.

Назва рахунку	Сума, тис. грн.
1. Готівка в національній валюті	164
2. Рахунки банку в національній валюті	36500
3. Основні засоби	29287
4. Знос основних засобів	5500
5. Товари	427
6. Розрахунки з вітчизняними покупцями	2530
7. Резерв сумнівних боргів	100
8. Зареєстрований капітал	38100
9. Чистий дохід від реалізації продукції	5650
10. Додатковий капітал	4517
11. Розрахунки з постачальниками та підрядниками	6488
12. Розрахунки за податками й платежами	1584
13. Розрахунки з оплати праці	350
14. Розрахунки з учасниками	1000
15. Розрахунки за страхуванням	62
16. Нерозподілений прибуток	5557

Протягом 2022 р. ТОВ «Агропросперіс» здійснило наступні господарські операції:

1. Реалізувало товарів на суму 27300 тис.грн. (в т.ч. ПДВ – 20 %).
2. Придбало товарів у постачальників на суму 6100 тис.грн.
3. Списана собівартість реалізованих товарів – 6750 тис.грн.
4. Адміністративні витрати – 1600 тис.грн.
5. Витрати на збут – 9120 тис.грн.
6. Погашено заборгованість зі сплати податку на прибуток від звичайної діяльності – 1584 тис.грн.

7. Нараховано дивіденди засновникам на випущені акції у розмірі 1000 тис.грн.

8. Повторно випущено в обіг вилучені акції на 2250 тис.грн. (на початок року вилучені акції – 2250 тис.грн.).

9. Нараховано амортизацію адміністративного обладнання в сумі 250 тис.грн.

На початок звітнього періоду собівартість товарів склала 1077 тис.грн., а на кінець року – 427 тис.грн.

У результаті здійснення операцій за 2022 р. кредиторська заборгованість за товари зросла на 1125 тис.грн., чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості за товари – на 600 тис.грн.

Статутний і додатковий капітал за 2022 р. не змінився, а нерозподілений прибуток зріс на 2696 тис.грн.

При вирішенні задачі необхідно використовувати НП(С)БО 1, бланки форм бухгалтерської звітності: Ф 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; Ф 2 „Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”.

Завдання 13.2

Необхідно:

Вибрати правильний варіант кореспонденції рахунків наведених господарських операцій.

Дані для виконання:

Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Варіант відповіді	Кореспонденція рахунків	
			дебет	кредит
Нарахована зарплата робітникам основного виробництва	800	1	66	91
		2	23	66
		3	92	66
Утриманий ПДФО від нарахованої заробітної плати робітників основного виробництва	85	1	66	64
		2	92	65
		3	23	64
Використані матеріали на поточний ремонт обладнання цеху	120	1	91	201
		2	92	202
		3	93	201
За рахунок одержаної короткострокової позики сплачено підряднику за виконані роботи	200	1	63	31
		2	631	60
		3	631	50
За накладною одержані запасні частини від постачальників	100	1	20	63
		2	201	31
		3	202	40
Видані грошові кошти підзвітній особі на господарські потреби	250	1	201	372
		2	91	372
		3	372	301

Списано запасні частини на ремонт автомобіля, що використовується для перевезення адміністративного персоналу	1 000	1	207	92
		2	23	207
		3	92	207
Оприбутковано безоплатно отримані нематеріальні активи	900	1	12	631
		2	12	42
		3	42	12

Завдання 13.3

Необхідно:

- скласти Баланс на 01.01.2022 р.;
- скласти журнал реєстрації господарських операцій ТОВ «Гармонія» за III квартал поточного року;
- скласти оборотну сальдову відомість на 31.12.2022 р.;
- скласти баланс на 31.12.2022 р.

Дані для виконання:

Таблиця 13.1

Залишки на синтетичних рахунках на 01.01.22 р.

Рахунок	Назва рахунку	Сума., грн.
	Основні засоби	2550000
	Короткострокова позика	200000
	Готова продукція	400000
	Готівка	5000
	Резервний капітал	262100
	Розрахунки з покупцями	240800
	Розрахунки з дебіторами	48700
	Статутний капітал	3128500
	Сировина та матеріали	374800
	Нерозподілений прибуток	510600
	Поточний рахунок	620000
	Розрахунки за виплатами працівникам	187700
	МШП	48600

Таблиця 13.2

Баланс станом на 01.01.2022 р.

Актив	Сума., тис. грн.	Пасив	Сума., тис. грн.

Разом		Разом	

Таблиця 13.3

Журнал реєстрації господарських операцій за 2022 рік

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1.	Відвантажено покупцеві за договором готова продукція, нарахований дохід від її реалізації			540 000
	Нараховано ПЗ з ПДВ			
2.	Відображено собівартість реалізованої готової продукції			300 000
3.	Нараховано знос основних засобів адміністративного призначення			15 000
4.	Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу			32 700
	Проведено нарахування ЄСВ на заробітну плату адміністративного персоналу			
5.	Проведено утримання із заробітної плати адміністративного персоналу			
6.	Видано канцелярські товари управлінському персоналу підприємства			1 000
7.	Віднесено вартість отриманих транспортних послуг до складу витрат на збут – 1 200грн (у т.ч. ПДВ)			
	Відображена сума ПК з ПДВ			
8.	Відображено дохід від передачі майна в операційну оренду			3 600
	Нараховано ПЗ з ПДВ			
9.	Включено до складу фінансових результатів дохід від реалізації готової продукції			
10.	Списано на фінансові результати собівартість реалізованої готової продукції			
11.	Віднесено на фінансові результати адміністративні витрати			
12.	Віднесено на фінансові результати витрати на збут			

Разом						

Таблиця 13.5

Баланс станом на 31.12.2022 р.

<i>Актив</i>	<i>Сума, тис. грн.</i>	<i>Пасив</i>	<i>Сума, тис грн</i>

Тема 14. Основи організації бухгалтерського обліку підприємства

План:

14.1. Організаційні форми побудови бухгалтерського обліку на підприємстві.

14.2. Облікова політика підприємства, її суть та значення, порядок розробки і оформлення.

14.3. Облікові регістри, їх сутність та класифікація

Питання для самоконтролю знань:

1. Що ви розумієте під поняттям «організація бухгалтерського обліку»?

2. Якими нормативними документами регулюються основні засади

організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

3. Як називається внутрішній розпорядчий документ, яким закріплюються основні положення організації бухгалтерського обліку підприємства?

4. Які форми організації бухгалтерського обліку можуть обирати суб'єкти господарювання?

5. Які облікові реєстри застосовуються в діяльності підприємства?

Завдання 14.1

Необхідно:

1. Навести перелік вимог до організації бухгалтерського обліку підприємства, які встановлені законодавчими документами.

2. Навести перелік основних нормативних документів, які визначають загальні положення організації обліку на підприємствах.

Завдання 14.2

Необхідно:

Зазначити переваги та недоліки форм організації бухгалтерського обліку. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Дані для виконання:

Таблиця 14.1

Переваги та недоліки різних форм організації бухгалтерського обліку

№ з/п	Форма організації бухгалтерського обліку	Переваги	Недоліки
1	Створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером		
2	Користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи		
3	Ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або підприємством, суб'єктом підприємницької діяльності, самозайнятою особою, що провадять діяльність у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиторської діяльності		
4	Самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства		

Рекомендована література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 7, 8]

Допоміжна: [1, 2, 6, 10, 11, 13]

Інформаційні ресурси: [2, 3, 6]

4. Рекомендована література

Базова

1. Бухгалтерський облік (загальна теорія): практикум : навч. посіб. / М.М. Коцупатрій, М. М. Кругла, О. Г. Бірюк та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 231 с.

2. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.О. Говоруха, Л.О. Кирильєва, Т.О. Євлаш. Х.: ХДУХТ, 2019. 182 с.

3. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях: Навчальний посібник / Н.М. Малюга, В.М. Пархоменко. Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. 66 с.

4. Бухгалтерський облік: підручник / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 460 с.

5. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб. К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 520 с.

6. Давидюк Т.В. Облік, аудит і оподаткування: теорія та практика: навч. посібник / Т. В. Давидюк [та ін.]. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків, 2021. 607 с.

7. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.

8. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник друге видання, доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

2. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.

3. Іванчук Н.В. Звітність підприємств: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30 листопада 1999 р. №291, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

5. Кулик В.А., Левченко З.М. Облікова політика підприємства: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : SBA-Print, 2019. 238 с.

6. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: монографія / С.Ф. Легенчук. Житомир: ЖДТУ, 2010. 652 с.

7. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит: навч. посіб. К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 509 с.

8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р, № 291, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

9. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – К. :

Каравела, 2019. 560 с.

10. Плікус, І.Й., Осадча О.О., Жукова Т.А. Розвиток професії «бухгалтер» в умовах цифрової адженди: емпіричні дослідження щодо майбутнього професії. Інфраструктура ринку. 2019. №. 29. С. 589-594. URL: [http://www.market – infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/92.pdf](http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/92.pdf)

11. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1996 р. №88, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

13. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/>

5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua>.

7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.